

vydání pro
Windows 8

Eliška Roubalová

NOTEBOOK

pro úplné
začátečníky

Důležitá nastavení, šetření baterie

Používání Wi-Fi a Internetu

Filmy, hudba a prezentace

Řešení problémů, obnova a zabezpečení

computer
press

Eliška Roubalová

Notebook pro úplné začátečníky **vydání pro Windows 8**

Computer Press
Brno
2013

Notebook pro úplné začátečníky vydání pro Windows 8

Eliška Roubalová

Obálka: Martin Sodomka

Odpovědný redaktor: Roman Bureš

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Objednávky knih:

<http://knihy.cpress.cz>

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-251-4115-1

Vydalo nakladatelství Computer Press v Brně roku 2013 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 18 025.

© Albatros Media a. s. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

ALBATROS MEDIA a. s.

Obsah

Úvodem	11
Komu je kniha určena	11
Forma výkladu	11
Kapitola 1	
Vybíráme notebook	13
Porovnávejme cenu, všechno je přece o penězích	13
Výdrž na baterii	15
Váha notebooku	16
Vybíráme typ a rozměry displeje	17
Širokoúhlý displej vs. standardní	17
Matný vs. lesklý displej	18
Výběr správné klávesnice	19
Operační paměť jako základ	20
Vybíráme správný pevný disk	21
Na velikosti záleží	22
Důležitá je rychlost disku	23
Grafická karta: Jsme hráči, nebo běžní uživatelé?	23
Procesor, srdce celého počítače	24
Jak notebook propojit s ostatními zařízeními	25
Kolik magického USB a k čemu	26
Sluchátka, klávesnice, myš	26
Síť a ostatní	27
Notebook z druhé ruky, aneb na co si musíme dát pozor	28
Kapitola 2	
Nastavení notebooku	31
Nastavení a Ovládací panely	32
Jak nastavit obrazovku	33
Výběr správného rozlišení	33
Přizpůsobení plochy Windows	34

Použití a nastavení touchpadu a myši	37
Jak ovládat notebook pomocí touchpadu	37
Nastavme si touchpad podle svých požadavků	38
Jak vybrat a zprovoznit externí myš	42
Externí monitor jako doplněk LCD	43
Jak vybrat správné LCD	43
Jak připojit externí LCD k notebooku	44
Jak používat notebook jako stolní počítač	45
Jak vybrat dokovací stanici	46
Jak připojit dokovací stanici	46
Jak na řešení problémů	48
Chybné zobrazení textu a grafiky na LCD	48
Problíkávání externí obrazovky	49
Jak aktualizovat ovladače hardwaru	49
Jak na spuštění Windows, když nefungují	51
Jakou součást kdy vyměnit	52
Nefungují některé funkce a některá tlačítka notebooku	52
Nastavení a oprava špatného data a času	53

Kapitola 3

Upravujeme Windows podle sebe	57
Zálohujeme důležité soubory	57
Funkce Historie souborů	57
Jak obnovit dokumenty	60
Záloha pomocí File Backup Watcher Free Edition	61
Ukládáme a obnovujeme systém notebooku	64
Vytvoření bodu obnovení	64
Použití vytvořených bodů obnovení	66
Jak uvolnit místo na disku	67
Úspora místa pomocí nástroje Windows	67
Úspora místa odebráním programů	68
Zrychlujeme načítání z disku	69
Rychlá ruční defragmentace	69
Jak na automatickou defragmentaci	70
Vypnutí nepotřebných programů za běhu	71
Jak zjistit podrobnosti o výkonu notebooku	72
Speciální nastavení pro rodiče	74
Volba kontrolovaného uživatele	74
Nastavení časových omezení	74
Blokování her podle hodnocení obsahu	76
Blokování her podle názvu	77
Blokování libovolných aplikací	78

Zrychlujeme práci s notebookem správným nastavením	79
Jak otevírat složky klepnutím namísto poklepání	79
Odstraňujeme automaticky instalované programy	79
Používáme prohlížeč přímo v hlavním panelu	80
Vypínáme zdlouhavé mazání přes Koš	80
Volíme složky prohledávání	80
Využíváme zrychlení systému díky ReadyBoost	81
Upravujeme právě běžící služby	84
Jak na automatické přihlášení	84

Zvládáme a přizpůsobujeme si práci se složkami a soubory	85
Použití vzhledu a speciální tipy pro složky	85
Detaily o souborech na našem disku	86
Jak spouštět programy klávesovou zkratkou	86
Šetříme místo díky komprimaci	87

Kapitola 4

Jak uspořit energii a prodloužit výdrž notebooku **89**

Šetříme baterii ručně, bez zásahů do systému	89
Nastavujeme jas displeje	89
Ovládání hlasitosti a úspora při přehrávání	90

Omezení sítě Wi-Fi a dalších spojení	91
Externí zařízení	91

Šetříme baterii pomocí nastavení Windows	92
Detailní nastavení jasu	93
Podrobné nastavení hlasitosti	93
Jak na odpojení od bezdrátové sítě	94

Používáme schémata napájení ve Windows	95
Využíváme výchozí schémata napájení	95
Vytváříme vlastní schémata napájení	96
Vypínáme pevný disk a USB	97

Odhalujeme pravdy o baterii notebooku	98
Baterie jako záložní zdroj	98
Jak dlouho vydrží baterie	98

Kapitola 5

Využíváme bezdrátové sítě **101**

Wi-Fi, připojujeme se kdekoliv	101
Co potřebujeme k připojení pomocí Wi-Fi	101
Na Wi-Fi interně a externě	102
Hotspot pro připojení kdekoliv	103
Jaké typy Wi-Fi mohou využít?	103

Rozšiřujeme domácí síť o notebook	104
Hledáme vhodné místo	104
Rozdělujeme internetové připojení	104
Poprvé připojujeme notebook k bezdrátové síti	105
Možnosti Centra síťových připojení a sdílení	106
Sdílíme soubory, složky a tiskárny	107
Vytvoření domácí skupiny	107
Přidání počítače do domácí skupiny	108
Měníme heslo domácí skupiny	108
Sdílení dat ve složce Veřejné	109
Sdílení libovolných dat	110
Sdílení tiskárny	110
Procházení sdílených prostředků	111
S notebookem na Internetu, zvládneme Internet Explorer	112
Zobrazení stránky a navigační panel	112
Surfujeme na maximum pomocí záložek	114
Nastavujeme zobrazení stránek	115
Odstraňujeme „stopy“ po procházení webu	116
Využíváme novinky na cestách pomocí RSS	118
Přidání nového zdroje	118
Čtení a správa novinek přímo v notebooku	119
Zabezpečení webového prohlížení	121
Elektronická pošta s Windows Live Mail	125
Základní práce s e-maily	126
Bráníme se před nevyžádanou poštou	127
Přizpůsobujeme si Live Mail vlastním požadavkům	129
Jak na další možnosti bezdrátového připojení	131
Využíváme rozhraní Bluetooth	131
Připojení k internetu pomocí mobilního modemu	132
Synchronizujeme data notebooku s PDA	133
Voláme přes Internet zcela zdarma	133
Co budeme kromě notebooku potřebovat	133
Zakládáme zdarma účet Skype	134
Kontrolujeme spojení ve Skypu před prvními hovory	136
Přidání kontaktů, nastavení účtu a zahájení hovoru	137
Vybíráme webovou kameru	137

Kapitola 6

Zvládneme multimédia, CD a DVD **139**

Přehráváme filmy ve Windows Media Playeru	139
Knihovna souborů	141
Nastavení a další možnosti přehrávání videa	141

Jiné možnosti než přehrávání videa ve Windows Media Playeru	143
Používáme vizualizace přehrávání	143
Uložení hudebního CD ve formátu MP3	144
Synchronizace knihovny s USB přehrávačem	144
Efektivní práce s knihovnou	144
Jak na obrázky k hudebním albům	146
Tvoříme DVD a CD disky pomocí programu Windows Media Player	147
Nastavení typu vypalovaného disku	147
Další nastavení disku	148
Aplikace dotykového rozhraní pro práci s multimédií	149
Aplikace Video	149
Aplikace Hudba	151
Aplikace Fotky	151
Úprava a správa fotografií s Windows Fotogalerie	152
Přehled základních možností	152
Prohlížení fotografií	153
Úpravy fotografií	154
Další práce s fotografiemi	155
Sdílení fotografií na Internetu	156
Primitivní úpravy obrázku v programu Malování	158
Nástroje pro tvorbu obrázků	159
Výběr, úprava a použití barev	162
Pokročilé úpravy obrázku	163
Uložení a tisk obrázku	163
Kombinujeme fotky a obrázky s částmi obrazovky	166
Označení snímané části obrazovky	167
Úpravy vybrané části snímku	167
Možnosti nastavení	168
Připravujeme filmy pomocí Windows Movie Maker	169
Přehled základních možností	170
Vytvoření jednoduchého filmu	171
Poslech a správa multimédií s programem Winamp	172
První spuštění a rychlé přehrání skladeb	172
Práce se seznamem skladeb a jejich pořadí	173
Přehrávání skladeb a efekty	175
Nastavení vlastností přehrávače	176
Přehráváme videa snadno a rychle	177
Vypalujeme CD a DVD	177

Kapitola 7

Jak na prezentace v PowerPointu	179
Co je PowerPoint a základní spuštění	179
Ovládání verze Power Point 2007	180
Ovládání verze Power Point 2013	180
Jak na prohlížení prezentací zdarma	182
Promítáme prezentaci na projektoru	183
Připojení projektoru	183
Změna rozlišení obrazu projektoru	184
Vybíráme správné zobrazení plochy	184
Ovládání projektoru a obecné možnosti	185
Pohodlí a čitelnost prezentace na prvních místech	186

Kapitola 8

Zabezpečujeme notebook proti útočníkům	187
Centrum akcí – sledování naší ochrany	187
Automatické aktualizace	188
Používáme bránu firewall systému Windows	190
Spuštění a základní funkce	190
Práce s výjimkami	191
Windows Defender	192
Kontrola počítače	193
Nastavení chování programu	193
Ochrana před viry s programem avast! Home	195
Stažení a instalace	195
Poskytovatelé pro neustálou ochranu	196
Kontrola počítače a použití hlavního okna	197
Chráníme se proti spywaru	199
Základní přehled o aktuálně běžících procesech	199
Automaticky spouštěné programy	200
Zásady bezpečného surfování	200
Tipy pro nejbezpečnější surfování	200
Poctivě vytvářejte uživatelům vlastní účty	200
Jak upravit všechna uložená hesla	200
Pozor na data z cizích zdrojů a e-mailových příloh	201
Aktualizujeme, a to nejen Windows	201
Také prohlížeč nás dokáže ochránit	202
Bezpečnost se netýká pouze programů	202
Bezpečně nebezpečné výměnné sítě	202
Předejdeme spamu díky freemailům	202

Banky e-mailem nikdy nechtějí citlivé údaje	203
Pozor na zloděje	203
Neprozrazujme o sobě na webu příliš mnoho	204
Nechtějme vše zdarma a rychle	204
Jak správně reagovat na phishing	204
Nikdy nesmíme věřit hoaxu	205

Kapitola 9

Řešíme nejčastější problémy **207**

Notebook se vůbec nespustí	207
Dochází k bezdůvodnému a zdlouhavému načítání z disku	207
Přehřívání notebooku	208
Špatné zobrazení na displeji	209
Jak na trable s klávesnicí	209
Když touchpad nefunguje	211
Špatné načítání CD a DVD médií	211
Nezkoušejme vše spravit sami	212

Přílohy **215**

Údržba notebooku	215
Skinování aneb vlastní notebook jako nový	216
Vybíráme správnou brašnu a batoh	218
Rozšiřujeme notebook o zajímavé doplňky	220

Rejstřík **223**

Úvodem

Přenosné notebooky nahrazují klasické stolní počítače u stále většího množství uživatelů. Mezi nejdůležitější důvody patří například rapidně klesající cena nebo možnost práce kdykoliv a kdekoliv. Díky této knize máte jedinečnou možnost zvládnout svůj nový notebook od základů až po detailní nastavení a vyladění, ze začátečníka se tak během chvíle stanete profesionálním uživatelem.

Knihy se i přes původní určení pro notebook skvěle hodí k ovládnutí systému Windows 8 na dalších zařízeních, jako jsou například tablety a dotykové počítače. S pomocí jednoduchých návodů zjistíte, co se v novém systému změnilo a jak si s těmito změnami jako uživatel poradit.

Komu je kniha určena

Pokud jste se s notebookem nikdy neseťkali a rádi byste udělali první krůčky, tato publikace vás jeho výběrem a použitím nenásilnou a trpělivou formou provede. Naučíte se vše od úplných základů, k nimž patří zvolení vhodného modelu a provedení základních nastavení přesně podle vašich potřeb.

Jestliže již základní práci s notebookem zvládáte, pak zjistíte, jak jej využít také k jiným činnostem, než jen jednoduchému tvoření textů, tabulek nebo surfování. Naučíte se zrychlit Windows, vybrat k notebooku nejlepší doplňky, zároveň je ale nakoupíte levně, a mnoho dalšího. Všem čtenářům zase kniha nabízí nepřehledné množství návodů a popisů možností, o nichž byste se jinak pravděpodobně jen těžko dozvěděli.

S knihou se přístupnou formou naučíte notebook využívat ke všem každodenním úkolům, takže se stane nedílnou součástí vašich domácností i pracovního prostředí. Nebudete se muset bát, že byste někdy nějaký problém neuměli vyřešit.

Forma výkladu

V knize naleznete vysvětleno jen to důležité bez zabíhání do složitých detailů. Výklad, jenž popisuje činnosti krok za krokem, upozorňuje také na možná úskalí a nabízí jejich okamžité řešení. To vše doplňuje vizuální propojení textu a obrázků. Není třeba znát žádné pojmy kromě těchto dvou:

- Klepnout/stisknout – označuje klepnutí levým tlačítkem myši s ukazatelem myši na popisovaném objektu.
- Poklepat – znamená klepnout dvakrát rychle za sebou levým tlačítkem myši s ukazatelem myši na popisovaném objektu.

V knize používáme několik speciálních odstavců, které doplňují text dalšími informacemi:

Poznámka – jde o rozšiřující informaci na okraj.

Tip – doplňuje výklad o zajímavou a prospěšnou informaci.

Důležité – informace, kterou byste si měli zapamatovat.

Řešení problému – v případě, že se v nějakém postupu může vyskytnout zádrhel, informace v tomto odstavci vysvětlí, jak problém řešit.

Zpětná vazba od čtenářů

Nakladatelství a vydavatelství Computer Press, které pro vás tuto knihu vytvořilo, stojí o zpětnou vazbu a bude na vaše podněty a dotazy reagovat. Můžete se obrátit na následující adresy:

Computer Press

Albatros Media a.s., pobočka Brno

IBC

Příkop 4

602 00 Brno

nebo

sefredaktor.pc@albatrosmedia.cz

Computer Press neposkytuje rady ani jakýkoli servis pro aplikace třetích stran. Pokud budete mít dotaz k programu, obraťte se prosím na jeho tvůrce.

Errata

Přestože jsme udělali maximum pro to, abychom zajistili přesnost a správnost obsahu, chybám se úplně vyhnout nelze. Pokud v některé z našich knih najdete chybu, budeme rádi, pokud nám ji oznámíte. Ostatní uživatelé tak můžete ušetřit frustrace a pomoci nám zlepšit následující vydání této knihy.

Veškerá existující errata zobrazíte na adrese <http://knihy.cpress.cz/K2105> po klepnutí na odkaz Soubory ke stažení.

Kapitola 1

Vybíráme notebook

Pokud se rozhodneme ke koupi notebooku, neměli bychom výběr příliš uspěchat. Není nic horšího, než kdybychom podleli akční hypermarketové nabídce, která sice na první pohled vypadá lákavě, nicméně po zaplacení nám zkazí radost – ať už je notebook málo výkonný, nevyhovuje našemu použití, nebo se prostě konfigurace mírně liší od té slíbené. Pojďme si představit rady pro správný výběr, aby nám notebook dlouho a dobře sloužil.

Při výběru notebooku bychom si předně měli ujasnit, zda vůbec notebook potřebujeme. Nechceme přeci přenosný počítač kupovat jen proto, že je právě v módě nebo že ho má kolega či kamarád. Klasické stolní počítače nám totiž ve srovnání s notebooky mohou nabídnout některé výhody, na které se blíže podíváme, a podobně je tomu také z druhé strany: notebooky v řadě případů předčí své neprenosné kolegy.

Porovnávejme cenu, všechno je přece o penězích

Ačkoliv se cenový rozdíl mezi notebooky a klasickými stolními počítači za poslední dobu výrazně zmenšil, pořízení přenosného počítače vyjde draž. Za stejnou cenu vždy seženeme výkonnější stolní počítač, který nám často nabídne větší pohodlí. Nenechajme se při výběru notebooku zmást cenovým rozdílem mezi stejně výkonným stolním počítačem a právě notebookem a zkusme se zamyslet, co vlastně chceme s počítačem dělat, jaké jsou naše účely. Rozhodovat se budeme nejčastěji podle následujících oblastí využití:

- **Úprava fotek, sledování filmů, poslech hudby** – jedná se o nejčastější použití počítače v domácnosti. Zde nemusíme sázet na příliš vysoký výkon, takže pokud požadujeme největší výhodu notebooku, tedy mobilitu, můžeme bez obav koupit levnější přenosný počítač namísto výkonnějšího stolního počítače za stejnou cenu. Ceny se typicky pohybují od deseti do patnácti tisíc korun za základní modely notebooků, které si s výše uvedenými úkoly v domácím použití bez problémů poradí.

Tip: Právě zmíněný poslech hudby je obzvláště u notebooků ožehavou záležitostí. Prakticky u žádného modelu totiž vestavěné reproduktory nedokážou přehrávat hudbu tak, abychom si ji opravdu užili, jedná se o velice zkreslenou reprodukci pro občasné přehrání. Pokud si chceme „empétrojky“ vychutnat opravdu naplno, nezapomeňme přikoupit také kvalitní (větší, dřevěné) externí reproduktory, které zapojíme do výstupu pro sluchátka.

- **Vytváření dokumentů, tabulek, kancelářské použití** – pokud chceme počítač využívat k těmto účelům, opět nepotřebujeme příliš výkonný stroj. Nároky jsou dokonce ještě nižší, než tomu bylo v případě předcházející kategorie použití.
- **Stříhání videa, profesionální úpravy fotek** – v tomto případě je důležité, abychom koupili hodně výkonný notebook. Jak stříh videa, tak profesionální úpravy velkých fotek totiž vyžadují velmi rychlý procesor, ideálně pak vícejádrový. Problém je v tom, že notebook s výkonným procesorem a velkým množstvím paměti má jednak nižší výdrž na baterie, což zapříčiňuje právě procesor, a jednak je ve stejné konfiguraci jako klasické stolní PC o poznání dražší.
- **Hraní her** – jestliže máme rádi hry a chceme na svém notebooku pravidelně „pařit“ nejnovější trháky, není pro nás notebook vhodnou volbou. V případě, že stále chceme mobilitu a přitom hrát hry pohodlně, může být pro nás vhodným řešením koupě levného notebooku pro běžnou práci nebo zábavu (jak bylo popsáno výše) a k tomu pořízení speciální herní konzole, jako jsou například Xbox 360, Sony PlayStation 3 nebo Nintendo Wii. Herní notebook se dá pořídit i za dvacet až třicet tisíc korun, pokud bychom ale chtěli opravdu výkonný stroj, cena samozřejmě výrazně naroste. Možnosti vylepšení našeho notebooku jsou přitom oproti stolním počítačům velmi malé a nejnovější hry bude náš stroj zvládat pouze pár (doslova) let.

 Tip: Zmíněné herní konzole mají hned několik velkých výhod a předností. Hlavním důvodem jejich pořízení je opravdu vysoký výkon a perfektní grafické zpracování dostupných her, navíc se nemusíme zabývat tím, jestli máme vhodnou konfiguraci – hra pro danou herní konzoli poběží bez problémů, bez trhání, bez vytěžování systému. Pokud chceme mít notebook jako pracovní nástroj, oddělíme pořízením herní konzole také práci od zábavy, nebudeme podvědomě mezi psaním dokumentu pouštět svou oblíbenou kratochvíli s oním obligátním „jen na chvilíčku“...

Základních sedm rad pro výběr notebooku, jejichž dodržením si zajistíme to, že nesáhneme vedle, můžeme shrnout takto:

1. Notebook opravdu potřebujeme pouze v případě, že chceme pracovat na více místech současně s jedním počítačem nebo hodně cestujeme.
2. Podle způsobu využití notebooku zvolíme jeho velikost – malý notebook, tedy takzvaný netbook, se nám snadno vejde kdykoliv kamkoliv a vydrží i delší dobu bez napájení, ale má kromě malého displeje také malou klávesnici, na které se nepíše příliš pohodlně, a většinou má také velmi nízký výkon. Pouze tzv. ultrabooky nabízejí při menší velikosti vynikající výkon, ovšem daní za tyto výhody je poměrně vysoká cena tohoto typu notebooků.
3. Na ceně záleží – před nákupem vyhlédnutého modelu srovnajme nabídky několika obchodů.
4. Notebook není určen pro hraní nejnovějších a nejnáročnějších her, v takovém případě raději sáhneme po některé z herních konzolí nebo po stolním počítači.

5. Nákup notebooku není radno uspěchat, proto pokud jej nutně nepotřebujeme nyní, ale spíše výhledově, vyčkejme, než se objeví dobrá nabídka. A kdyby žádná nepřišla, alespoň nám notebook začas zlevní.
6. Potřebujeme-li notebook pro běžné (kancelářské) použití, vystačí nám v dnešní době prakticky jakýkoliv základní model, jelikož procházení webových stránek („surfování Internetem“), sledování filmů a poslech hudby nevyžadují přílišný výkon. Výrazně tak ušetříme.
7. Mysleme na příslušenství, jelikož koupí notebooku počáteční investice nekončí. Nezbytným doplňkem je například brašna nebo batoh, malá myš apod.

Speciální kategorii notebooků v současnosti představují takzvané netbooky – jak již jejich název napovídá, poskytnou nám snadné a rychlé připojení k Internetu nebo základní možnosti pro práci kdekoliv. Mezi jejich největší výhody patří velice malé rozměry a nízká hmotnost. Na druhou stranu však nečekejme oslnivý výkon nebo dlouhou výdrž na baterii. Pro koho jsou tedy hlavně určeny? Hodit se nám budou pro přibalení do batohu či kufru, pokud chceme na cestách číst e-mail, poslouchat hudbu, připojit se k síti nebo psát jednoduché texty ve Wordu či připravovat tabulky v Excelu. Takovéhoho kompaktního pomocníka pořídíme za cenu již kolem pěti až sedmi tisíc.

Výdrž na baterii

Co odlišuje klasické stolní počítače od přenosných notebooků hned po mobilitě? Běh na baterie. Klasické PC totiž zapojíme do zásuvky a ono prostě běží do doby, než je vypneme nebo než, nedej bože, vypadne elektrický proud. Naproti tomu notebook má v sobě baterii, která se při připojení přenosného počítače do elektrické sítě průběžně nabíjí a jakmile přivodní kabel odpojíme, můžeme pracovat dál právě díky dodatečnému napájení z baterie – v tom spočívá právě tajemství mobility notebooků!

Obrázek 1.1: Pohled na baterii vyndanou z notebooku

Z uvedeného rozdílu mezi klasickým stolním počítačem a notebookem plyne jedna velice příjemná vlastnost. Pokud vypadne elektrický proud, mohli bychom na PC přijít o právě otevřené a neuložené dokumenty nebo jiné soubory, s notebookem jsme na tom výrazně lépe: jakmile vypadne proud, automaticky se přepne na napájení z baterie a můžeme ještě poměrně dlouhou dobu bez obav pracovat. Dá se tak říct, že notebook má v sobě jakoby zabudovaný záložní zdroj, který si ke klasickému počítači v případě potřeby musíme dokoupit (a který ho stejně nevydrží tak dlouho napájet, jako je tomu u notebooku).

Při výběru notebooku si tedy dejme pozor na to, jak dlouho vydrží běžet při napájení z baterie. Nevěřme ale příliš údajům z hypermarketových letáků a s rezervou berme také hodnoty uváděné přímo výrobcem. Většinou se totiž jedná o maximální doby výdrže, kterých při normálním použití s vyšším zatížením nedosáhneme. Orientačně ale posloužit mohou, dnes by se již měla výdrž standardně pohybovat kolem pěti hodin, nesahejme po notebooku, který by nabízel například tři hodiny výdrže.

Řešení problému: Na baterie se vztahuje kratší záruka než na jiné standardní počítačové součásti. Pokud nám tedy baterie „odejde“ po roce a půl, může být problematické ji u výrobce reklamovat a požadovat výměnu. Baterie je obecně jednou z náchylných částí počítače, jelikož se postupně snižuje její kapacita. Například při prvních dnech používání může vydržet tři a půl hodiny, nicméně po roce a půl budeme rádi za dvě nebo dvě a půl hodiny. Proto si dávejme pozor při kupování počítače „z druhé ruky“, případná koupě nové baterie totiž není nejlevnější.

Váha notebooku

Vzhledem k tomu, že s notebookem budeme chodit, převážet ho a prostě se s ním jakkoliv vydávat na kratší či delší cesty, musíme si při výběru dát dobrý pozor na to, kolik bude vážit. Je totiž velký rozdíl, jestli chcete jeden kilometr ujít s dvoukilovým závažím, nebo se čtyřkilovým. Právě váha tedy musí být při našem výběru ideálního notebooku na prvních místech mezi rozhodovacími kritérii.

Zmíněné dva kilogramy patří do kategorie velmi dobře přenosných notebooků, můžeme se s nimi pohodlně vydat i na delší cestu bez toho, aby nás bolela ramena a museli jsme brašnu pořád přehazovat z jednoho na druhé. Nezapomínejme na to, že váha notebooku samotného je jen málokdy váhou toho, co s sebou opravdu ponese. Často totiž na cesty potřebujeme také napájecí adaptér, který výrazně přitíží. Doslova. K tomu si připočteme další věci, jako například doplňující dokumenty, které strčíme také do brašny (ta také něco váží), a najednou se u těžšího notebooku můžeme dostat až na nepříjemné čtyři nebo pět kilogramů.

Dobře si při výběru notebooku uvědomme a naplánujme, jak jej vlastně chceme používat. Kromě řady dalších věcí to totiž ovlivní ideální váhu, kterou by náš notebook měl mít (obecně platí, že čím lehčí, tím dražší, i když výjimky mohou potvrzovat pravidlo). Jestliže chceme s notebookem hodně cestovat doslova nalahko, měli bychom sáhnout po modelu s váhou kolem 2 kg – většinou má také menší rozměry a není problém jej hodit do batohu.

Jiná situace nastává, pokud chceme notebook hlavně pro domácí použití, s občasným přenášením mezi místnostmi a převážením (nikoli přenášením!) do práce. Pak pro nás váha

není zas až tolik rozhodující, jelikož tříkilové závaží bez problémů hodíme do auta, dojedeme do práce, tam notebook vybalíme, celý den ho máme na stole a večer zase hurá autem domů. Na oplátku může být náš notebook levnější a můžeme si dopřát třeba lepší a větší displej (popíšeme si dále).

Vybíráme typ a rozměry displeje

Vzhledem k tomu, že notebook má displej pevně zabudovaný, tedy jej nemůžeme vyměnit tak snadno jako monitor u klasického počítače, musíme jeho výběru věnovat velkou pozornost. Nejdůležitější a na první pohled viditelnou vlastností displeje je jeho velikost – čím větší displej, tím větší zobrazovací plochu získáme, nicméně zároveň s tím se zvětšuje také celková velikost notebooku. Ta je až na výjimky prakticky stejná jako velikost displeje, rozdíl tedy může být v úhlopříčce klidně deset centimetrů.

! Důležité: To, že si pořídíme displej s většími rozměry, ještě neznamená, že budeme schopni zobrazit více grafiky. Tuto vlastnost totiž ovlivňuje takzvané rozlišení, které představuje další z důležitých parametrů při výběru notebooku. Čím větší rozlišení notebook zvládne, tím více grafiky budeme schopni zobrazit.

Širokoúhlý displej vs. standardní

Na první pohled si u displejů také můžeme všimnout rozdílů v poměru jejich stran. Jen výjimečně se u nového přístroje setkáme s poměrem stran 4:3, obvyklý ale bývá u nabídky starších (tzv. repasovaných) notebooků:

- *Standardní poměr* – jedná se o typické rozměry, které můžeme znát i z klasických starších počítačových monitorů nebo televizorů.

Obrázek 1.2: Notebook s displejem 4:3

- **Širokoúhlý poměr** – modernější a dnes velice populární typy displejů, které mají na šířku znatelně větší rozměr než na výšku. Výhodou je, že plocha zobrazení působí větším dojmem a můžete mít otevřeno více dokumentů najednou. U notebooků se nejedná o známý poměr 16:9, jak jej známe například z televizi, nicméně vzhledově je daný poměr velice podobný.

Obrázek 1.3: Notebook se širokoúhlým displejem

Matný vs. lesklý displej

Pokud se nakonec podíváme na displej pořádně zblízka, rozlišíme také klasický matný displej od lesklého. Posledně jmenované lesklé jsou novějším trendem a zvyšují kontrast zobrazení, lépe se na ně tedy kouká a vše působí ostřeji, lépe čitelně. Vše má ale svá pozitiva i negativa, nevýhodou lesklých displejů jsou odlesky při přímém světle, horší tedy může být jejich použití v kancelářích s přímým světlem nebo se sluncem v zádech. Pokud ale nepředpokládáte trvalé vystavení některé z těchto nepříjemností, není důvod lesklý displej nezvolit. Souhrn kladů a záporů jednotlivých druhů displejů poskytuje následující tabulka:

Tabulka 1.1: Srovnání výhod a nevýhod lesklých a matných displejů

Matný displej	Lesklý displej
+ vhodný pro použití na přímém světle	+ lepší čitelnost při běžném použití
+ často nižší cena	+ jediný standard u nových notebooků
+ nejsou tolik vidět nečistoty	+ vyšší kontrast i při standardním nastavení
– u některých modelů není vůbec nabízen	– odlesky při přímém světle
– horší kontrast	– více jsou vidět nečistoty

Řešení problému: Především u lesklého displeje, ale také u matného je velký problém s neustálými šmouhami a otisky na obrazovce. Pokud je displej špinavý, nečistíme jej rukou, ale mokrou a suchou metodou. Nejprve plochu displeje navlhčíme (mokrý ubrousek, speciální roztok a hadřík apod.), poté suchým hadříkem vyleštíme, až je displej zcela suchý a bez nečistot.

Výběr správné klávesnice

Často přehlíženou věcí při výběru notebooku je klávesnice, přesněji rozložení jednotlivých kláves, a přitom právě v této oblasti si na nás výrobci chystají řadu nesmyslností. Před nákupem se na klávesnici zkusme pořádně podívat a zjistit, jak jsou klávesy umístěny – některé výstřelky nám totiž mohou znepříjemnit psaní a ovlivnit tak komfort použití notebooku. Dejme si pozor hlavně na následující:

- **Ctrl a Fn** – jedná se o dvojici kláves v levém dolním rohu klávesnice. **Ctrl** dobře známe, **Fn** nám nabízí zkratky pro některé doplňující funkce a využíváme ji v kombinaci s jinými klávesami. Vzájemné prohození těchto kláves s klávesou Windows a případně také Alt nám může znepříjemnit práci. Na vše se dá zvyknout, nicméně je dobré si psaní na klávesnici předem vyzkoušet.
- **Enter, Backspace a další** – tuto skupinu kláves najdeme v pravé části klávesnice. Podívejme se, jakou velikost mají a jak jsou umístěny. Opět platí, že se na psaní dá vždy zvyknout, nicméně pokud chceme střídát notebookovou s klasickou klávesnicí, mohly by nám časté přechody činit problém.
- **Kurzorové klávesy** – klávesy v pravém dolním rohu. Hůře se s nimi pracuje, pokud jsou posazené příliš vysoko (směrem ke klávese **Enter**), případně také když jsou bezprostředně obklopeny jinými klávesami nebo nemají stejnou velikost.
- **Numerický blok kláves** dobře známý z klasických klávesnic dnes nabízí většina notebooků s displejem velikosti 15" a větším. Pro delší kancelářskou práci je téměř nutný, využijeme ho zejména při vytváření tabulek a u ekonomických programů.

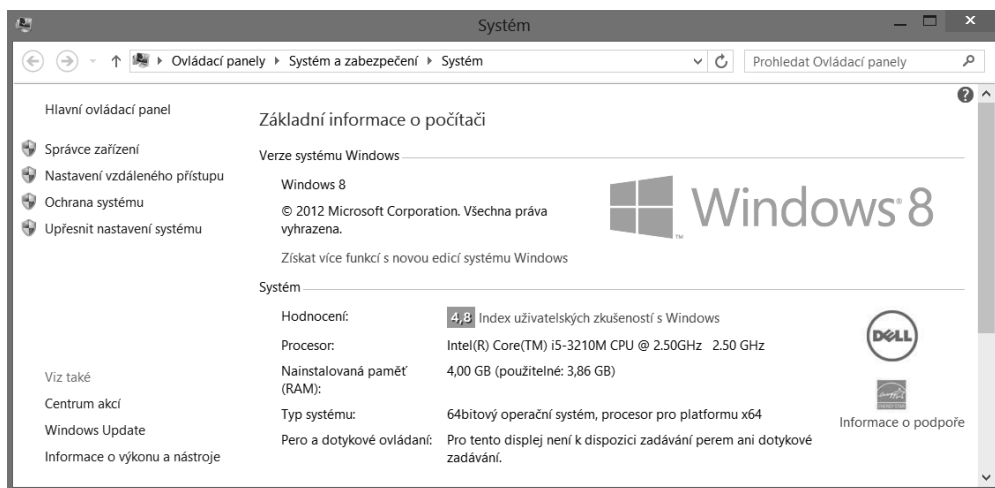
Obrázek 1.4: Pohled na klávesnici notebooku. Kurzorové klávesy jsou úmyslně umístěny samostatně, nemusíme se tedy bát, že by nám okolo nich překážely jiné

Žádné z uvedených kritických míst rozložení klávesnice nám samozřejmě výrazně neovlivní rozhodování při koupi notebooku, musíme je však brát do úvahy. Důležitý je hlavně náš vlastní pocit pohodlí při psaní na dané klávesnici – pokud bychom tedy měli možnost, je nejlepší cestou vyzkoušet si klávesnici nanečisto ještě před koupí.

Operační paměť jako základ

Jedním ze základních parametrů, se kterými se během výběru notebooku můžeme setkat, je velikost takzvané operační paměti. Nemusíme se podrobně zabývat vnitřním principem operační paměti a technickými detaily, důležitější je pro nás její poslání: při práci s notebookem jsou do ní ukládána dočasná data, která programy a systém potřebují ke svému běhu. Pokud je paměti málo, začnou se tato data zapisovat na pevný disk, ale právě zde je háček: toto ukládání je totiž mnohem pomalejší. Tedy větší kapacita paměti zajistí rychlejší práci.

Pokud chceme rychle zjistit, kolik paměti máme ve Windows, postačí nám k tomu stisknutí jediné klávesové zkratky, kterou je **[Win]+[Break]**. Tím se automaticky otevře dialog s výčtem informací o systému, mezi nimiž nechybí právě ani velikost paměti (položka **Paměť (RAM)**).

Obrázek 1.5: Dialog Windows se systémovými informacemi

Minimální velikost paměti, kterou se do notebooku vyplatí pořídit, je 1 GB – to nám vystačí pro běžnou práci, tvorbu dokumentů, sledování filmů. Měli bychom ale myslet na to, že notebook budeme potřebovat delší dobu, a proto hned zpočátku sáhnout rovnou po 2GB kapacitě, která bude postačovat například i na střih videa a složitější úpravy fotek. Podle toho, jaký operační systém chceme v notebooku používat, bychom měli zvolit také velikost operační paměti.

V dnešní době většina výrobců notebooků rychle přechází na systém Windows 8, kde je již zmíněný 1 GB paměti minimem, proto bychom měli opravdu zvolit jako minimum rovnou 2 GB. Ceny operačních pamětí, obdobně jako je tomu i v případě jiných komponent, výrazně klesly a stále klesají, proto se dokonce ani nemusíme bát, že by nám přidáním paměti výrazně stoupla cena pořizovaného notebooku.

Velikost paměti volme i podle toho, jak budeme notebook používat. Základní pravidla pro výběr můžeme jednoduše shrnout takto:

- *Běžná kancelářská práce* – jako minimum postačí dokonce 1 GB, jelikož programy pro tvorbu dokumentů a tabulek nevyžadují příliš kapacity. Přesto ale pamatujme na to, že 2 GB paměti představují základní vhodnou minimální hranici použitelnosti u Windows 7 a 8.
- *Sledování videa, prohlížení obrázků, poslech hudby* – ačkoliv se jedná o náročnější využití, opět nám postačí 2 GB, jelikož ani jedna z těchto činností není na paměti tak extrémně závislá.
- *Střih videa a jeho pokročilé úpravy, hraní 3D her* – jedná se o nejnáročnější použití notebooku vůbec, a proto bychom měli volit alespoň 4 GB paměti. Jen tak budeme mít jistotu, že si systém nebude vypomáhat odkládáním dat na mnohem pomalejší pevný disk.

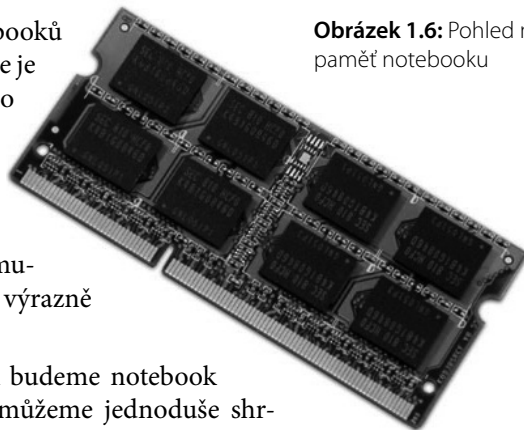

Poznámka: Pokud zvolíme notebook s více než 4 GB paměti, musí mít tzv. 64bitový systém Windows 8, protože tzv. 32bitový systém umí využít maximálně pouze 2³², tj. právě 4 GB paměti RAM. Výrobci notebooků to vědí a výkonné notebooky nabízí právě se zmíněným 64bitovým systémem Windows.

Pokud nás zajímá pouze spuštění textového editoru, tvorba tabulek, jednoduché prohlížení fotek a sledování videa, nejedná se pro nás o nikterak kritický parametr. Jiná situace ale nastává, pokud chceme notebook používat k náročnějším věcem, jako jsou pokročilé úpravy videa a jeho střih, profesionální úpravy fotek nebo hraní her – zde je opravdu nezbytné mít již zmíněné 2–4 GB paměti, případně i více.

Vybíráme správný pevný disk

Abychom mohli všechny ty programy, dokumenty, filmy, hudbu nebo hry trvale uložit do počítače, potřebujeme dostatečně velký pevný disk. Přesně k tomu totiž slouží – ukládáme na něj data, při jeho výběru proto záleží především na jeho velikosti (tedy obdobně jako v případě paměti na kapacitě v gigabajtech) a pak na jeho rychlosti – pomalý disk dokáže

Obrázek 1.6: Pohled na paměť notebooku

značně zpomalit načítání programů a dokumentů i v případě, že máme jinak všechny součásti takřka nejlepší.

Na velikosti záleží

S kapacitou disku se setkáme v takzvaných gigabajtech, minimem rozumného použití je dnes velikost 320 GB, nicméně měli bychom zvolit více, například 500 GB nebo 1 000 GB (= 1 TB). Jen tak budeme mít zajištěno, že uložíme dostatek dat bez toho, abychom museli připojovat externí úložiště, jako jsou samostatné externí disky, velkokapacitní flash paměti apod.

Tabulka 1.2: Přehled standardních velikostí některých druhů souborů

Typ souboru	Přibližná velikost
Písnička MP3	5 až 15 MB
Album v MP3	50 až 100 MB
Film běžné velikosti (1 CD)	700 MB
Film vyšší kvality (2 CD)	1, 4 GB, tj. 1 400 MB
Film kvality DVD	4,5 GB
Film vysoké HD kvality	8 GB
Nejnovější hra	4 až 15 GB

Pokud se podíváme na uvedenou tabulku využití kapacity pevných disků hudbou a filmy, pak získáme lepší přehled o tom, jak velký disk vlastně potřebujeme. Celovečerní film nám zabere od 700 MB (tj. zhruba 0,7 GB) do 2 GB, podle toho, jaký má počet bodů, a v závislosti na tom, v jakém formátu je uložen. Pokud bychom ale filmy chtěli sledovat v opravdu vysoké kvalitě (běžně známé pod označením HD z anglické zkratky High Definition), ukousne nám uložení filmu na disk z kapacity 4 až 8 GB. Ukládání hudby není takovým žroutem, jedno album nám na disku zabere jen okolo 50 MB, tedy abychom vyčerpali byt jen jediný gigabajt, musíme uložit dvacet alb.

 Tip: Velké pevné disky nám umožňují ukládat všechna data přímo na ně, nemusíme tedy filmy a hudbu skladovat na DVD. Dříve se tak činilo právě z důvodu nedostatečné kapacity interních pevných disků, nyní ale vypalování na DVD plní spíše funkci zálohování, kdy takto data ukládáme proto, abychom o ně do budoucna nepřišli.

 Poznámka: Zmíněné filmy ve vysokém HD rozlišení si na notebookovém displeji pořádně nevychutnáme, proto bychom po nich měli sáhnout hlavně v případě, že máme možnost připojit externí LCD nebo plazmový televizor. Zde pak má vysoká kvalita opodstatnění a opravdu si vychutnáme každíčký detail.

Specialitou v případě pevných disků se staly moderní SSD disky, které nemají klasickou mechanickou konstrukci, ale svým principem více připomínají flash disky připojitelné přes USB. Mezi jejich výhody patří menší náchylnost k poškození (neobsahují žádné ro-

tující části jako v případě klasických pevných disků), zároveň také menší váha, která se promítne na celkové hmotnosti notebooku. Nevýhodou u levnějších SSD disků může být pomalejší přístupová doba a rychlost čtení nebo zápisu dat.

Důležitá je rychlost disku

Při výběru disku není jediným ukazatelem jeho kvality a použitelnosti jen kapacita, ale také rychlost, která se udává v otáčkách za minutu. Minimum je dnes rychlost 5 400 otáček za minutu (běžně se můžeme setkat se zkratkou ot./min), nicméně pro opravdu bezproblémové použití bychom měli volit (pokud čekáme vysoké vytěžování disku) 7 200 ot./min.

Některé starší notebooky nabízejí rychlost menší než zmíněné minimum 5 400 ot./min, zde ale tento hendikep poznáme již při spuštění systému – data se načítají zřetelně pomaleji, a toto čtení tak brzdí celý systém (lhostejno jak rychlý procesor máme, jakou velikost paměti jsme zvolili apod.). Rychlost a velikost pevného disku se tak pro nás především při koupi staršího notebooku z druhé ruky může stát oním pomyslným úzkým hrdlem, které negativně ovlivňuje jeho celkový výkon.

Obrázek 1.7: Pevný disk pro notebooky

Grafická karta: Jsme hráči, nebo běžní uživatelé?

Důležitou součástí nejen notebooků, ale všech počítačů obecně je takzvaná grafická karta. To ona do monitoru nebo na displej posílá, co se má zobrazit, plochou Windows počínaje a grafikou nejnovějších her konče. Není proto divu, že bychom také jejímu výběru měli věnovat dostatečnou pozornost.

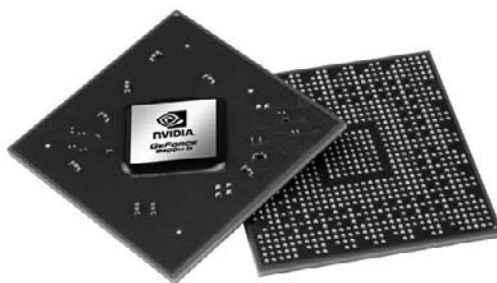
Při výběru grafické karty pro notebook mějme na paměti, že se prakticky jedná o nevyměnitelnou součást – pevný disk, operační paměť, DVD mechaniku, to vše můžeme v případě potřeby poměrně snadno vyměnit, u grafické karty ale situace není natolik jednoduchá. Proto se dobře rozhodněme už při koupi notebooku, nemůžeme skončit větou „Do budoucna to případně vylepším.“

Základní rozdíl mezi jednotlivými druhy grafických karet je v tom, jak jsou do notebooku zabudovány. Setkat se můžeme buď se sdílenou grafickou kartou, integrovanou dnes většinou v jeho procesoru, nebo kartou samostatnou (takzvanou dedikovanou). Každou z nich oceníme při jiném využití notebooku:

- *Často hraje me hry* – v takovém případě potřebujeme jednoznačně samostatnou (dedikovanou) grafickou kartu. Označení se nemusíme lekat, značí jen to, že grafická karta nesdílí žádnou operační paměť počítače, ale vystačí se svojí. Nevýhodou je však logicky vyšší cena a také vyšší vytížení systému z pohledu výdrže baterie. Některé herní notebooky mají grafické karty dvě, jednu sdílenou pro běžné zobrazení oken programů a videa a druhou samostatnou pro hraní 3D her, notebook pak mezi nimi automaticky přepíná podle potřeby.
- *Notebook využíváme hlavně prakticky* – pak nám postačí sdílená grafická karta. Její označení vychází z toho, že má menší kapacitu vestavěné paměti, zbytek do použitelné hodnoty je sdílený s operační pamětí. Nevýhodou je tedy to, že nám takováto grafická karta může ukousnout například přes 100 MB operační paměti, která by jinak byla využitelná pro běžné programy. Mezi negativa také patří nižší výkon oproti dedikovaným kartám. Výhoda naopak spočívá v nižší ceně.

Pokud se řadíme mezi běžné uživatele a nechceme příliš utrácet za grafickou kartu, bude nám postačovat sdílená. V takovém případě ale samozřejmě můžeme zapomenout na to, že bychom si na nově pořízeném notebooku mohli pořádně zahrát nejnovější hry s plným rozlišením, jelikož ty bývají hlavním prubířským kamenem pro dedikované grafické karty se samostatnou pamětí. Zároveň při koupi notebooku se sdílenou grafickou kartou nezapomínejme na to, že se nám sníží kapacita dostupné operační paměti – například při minimu 1 GB pro Windows 8 je snížení o více než 100 MB při práci se systémem znát.

Dedikovanou grafickou kartu volme v případě, že chceme mít notebook jako náhradu za klasický stolní počítač, a tedy na něm také hrát hry a provozovat všechny náročné aplikace. (Jedná se o takzvané DTR notebooky, z anglického označení Desktop Replacement, tedy náhrada klasického stolního počítače.) Zde nám totiž nevadí vyšší spotřeba energie, jelikož notebook bude stejně drtivou většinu času napájen z elektrické sítě. Pokud nám k tomu navíc nevadí vyšší cena, získáme vysoký výkon i pro nejnovější hry.

Obrázek 1.8: Grafický čip pro notebooky

Procesor, srdce celého počítače

Samostatnou pozornost při výběru notebooku věnujme procesor, který tvoří výpočetní srdce celého stroje. Pokud se rozhodujeme o koupi nového notebooku, můžeme zvolit výkon v podobě vícejádrových procesorů, ty nám totiž nabídnou opravdu dostatečnou výpočetní sílu pro běh aplikací, hraní her apod. Jejich nevýhodou je pak ale vyšší spotřeba, a tedy také nižší výdrž celého notebooku při práci na baterie. Vícejádrové procesory poznáme například podle označení: Core 2 Duo, i3, i5, i7 apod. (Číslo udává řadu výkonu, nikoliv počet jader, procesor i3 má dvě jádra, i5 pak jádra čtyři.)

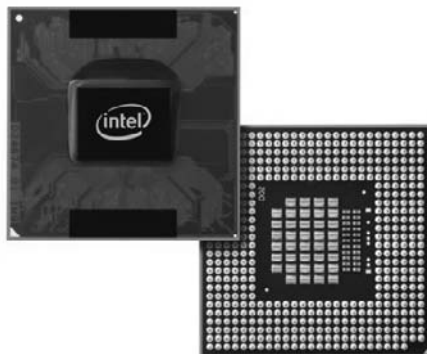

Poznámka: Pokud kupujeme starší notebook z druhé ruky, měli bychom si dát pozor na „klasické“ procesory, které v nich bývají osazeny. Jedná se například o na první pohled výkonné procesory Pentium 4 s taktem 2,8 GHz – zde je však jedno jádro, výkon sice na běžnou práci postačuje, ale nejdůležitější je zahřívání. Takovýto procesor se totiž dost zahřívá, častěji tedy spíná větrák a začíná hlučet. Jedná se o kompenzaci toho, pokud budeme chtít levně koupit starší, již používaný model.

Především u menších notebooků (často nazývaných jako subnotebooky nebo mininotebooky) se můžeme setkat se speciálními mobilními procesory, jedním ze zástupců je například technologie Intel Atom. Tyto procesory jsou konstruovány speciálně na výdrž notebooku, tedy sníženou spotřebu. Pokud požadujeme kompaktní rozměry kvůli cestování a dlouhou výdrž na baterii, může se pro nás investice do takového subnotebooku stát velmi výhodnou – malý notebook si přibalíme opravdu kdykoliv kamkoliv, navíc nám může vydržet třeba i přes osm hodin při napájení na baterii (z praxe vyzkoušeno u mininotebooku Asus EEE PC 901).

Výběr procesoru v notebooku (v praxi tedy nejčastěji výběr notebooku podle procesoru) bychom opět měli podřídit tomu, k čemu vlastně notebook potřebujeme. Pokud chceme notebook využívat pro kancelářské věci, tedy psaní dokumentů, tvorbu tabulek, občasné sledování filmů nebo poslech hudby, stačí nám dvoujádrový procesor. Pokud je dominantou přenosnost, poslech hudby a sledování filmů, můžeme sáhnout po nových mininoteboocích například s procesory Intel Atom, které nabídnou dlouhou výdrž na baterii při tomto nepřilíš náročném využívání.

Zcela opačná situace ale logicky nastává, pokud chceme notebook používat pro mnohem náročnější aplikace, mezi něž se řadí například stříh videa nebo jiné složité úkoly. Zde bychom měli nekompromisně sáhnout po vícejádrovém procesoru, který v nabídkách poznáme nejčastěji podle označení Core 2 Duo, Dual Core apod.

Obrázek 1.9: Ukázka procesoru

Jak notebook propojit s ostatními zařízeními

K notebooku, obdobně jako ke klasickému stolnímu počítači, někdy určitě budeme chtít připojit některé rozšiřující hardwarové zařízení. Může se jednat například o digitální fotoaparát, rozšiřující myš a klávesnici nebo třeba o externí displej. Nejen kvůli těmto případům bychom si proto před koupí měli dobře zkontrolovat, jakými konektory je notebook vybaven.

Kolik magického USB a k čemu

Základním výstupem pro připojení dalších zařízení se v dnešní době stalo USB (Universal Serial Bus) rozhraní, do kterého můžeme zapojit prakticky vše: myši počínaje, sadou blbůstek v podobě ohřívačů hrnků a masážních podložek konče. USB se liší rychlostí u svých jednotlivých verzí, verze 2.0 je minimum a užitečné je mít na svém notebooku alespoň jednu zásuvku USB verze 3.0. USB konektory nejčastěji najdeme na pravém a na levém boku notebooku a na jeho zadní straně. Minimální počet, se kterým se u notebooků můžeme setkat, jsou dva USB konektory, nicméně tuto možnost bychom neměli volit, jelikož jde o opravdové minimum – i když se to možná na první pohled nezdá, dvě zařízení můžeme připojovat poměrně často, pak nám už nezbude místo na žádné další.

Poznámka: Uvedený minimální počet dvou USB konektorů platí pro standardní notebooky, které máme možnost zakoupit. Pokud se totiž podíváme na nabídku některých supermalých mininotebooků, můžeme zjistit, že mají například jen jedno USB rozhraní – zde nevíme výrobce z toho, že by se nás snažili ošidit, jde spíše o další šetření místem a kompaktností, které jsou u této kategorie nejdůležitější.

Obrázek 1.10: Pohled na USB konektory, ke kterým můžeme připojit rozličná zařízení

Řešení problému: Pokud nám USB konektory na našem notebooku nedostačují, nemusíme zoufat nebo přehazovat jednotlivá zařízení. Na pomoc nám přichází speciální rozbočovače (takzvané USB huby), které připojíme do jediného USB portu a samy v sobě obsahují další USB konektory, typicky čtyři až osm.

Sluchátka, klávesnice, myš

Kromě USB rozhraní u každého notebooku najdeme také výstup na sluchátka. Jedná se opravdu o standard, jelikož je zapotřebí, aby se hudba a další zvuky daly poslouchat více soukromě, než jen prostřednictvím zabudovaných reproduktorů. Dejme si však pozor na to, kde je tento výstup na sluchátka umístěn – ideální jsou boční strany notebooku, naopak nevhodná je pozice zepředu. Jakmile pak totiž připojíme standardní konektor, bude trčet přímo proti nám, což je značně nepohodlné.

I když to možná při pořizování notebooku přímo neplánujeme, možná do budoucna budeme chtít přikoupit televizní kartu, lepší zvukovou kartu apod. Pro takovéto příležitosti by náš notebook měl mít podporu takzvaných PCMCIA karet, pomocí kterých bývají uvedené součásti vyráběny. V novějších notebookech již podporu PCMCIA nenajdeme, není to však kvůli upuštění ze strany výrobců, ale kvůli příchodu novější technologie ExpressCard. Pozice pro uvedené druhy karet u notebooků pod těmito názvy hledejme buď v technickém popisu modelu nebo z jeho bočních stran (například na fotografii nebo pokud máte k notebooku fyzický přístup).

Sít' a ostatní

Nezbytností mezi notebookovými rozhraními pro připojení dalších zařízení a kabelů jsou běžné síťové konektory, do kterých můžete zapojit kabel „drátovaného“ Internetu a nebýt tak závislí pouze na bezdrátovém připojení. Síťový konektor najdeme u každého notebooku, zajímat by nás proto měla hlavně jeho rychlost – k dispozici jsou buď pomalejší 100Mb/s rozhraní nebo jejich modernější 1Gb/s nástupci. Prvně jmenovaná varianta plně postačuje, jedině pokud bychom v zaměstnání, ve škole nebo doma měli plnou podporu 1Gb/s sítě, využijeme tuto rychlejší verzi naplno. Při rychlosti 100 Mb/s máme jistotu, že nepoznáme zpomalení, pokud jsme připojeni pouze k Internetu a v místní síti. V současné době tak plně postačuje, jedině pokud je zbytek sítě vybaven nadčasovou 1Gb/s technologií, měli bychom ji volit s výhledem do budoucna.

Obrázek 1.11: Koncovka připojení síťového kabelu

Poznámka: U notebooků dnes již nehledejme dříve velice populární PS/2, paralelní a sériové porty, postupem času totiž přestaly být zabudovávány. U všech externích zařízení je nahradilo rozhraní USB, případně bezdrátové připojení, proto již nemají větší význam.

Poslední konektor, který bychom při výběru notebooku mohli hledat, je takzvané FireWire rozhraní. To slouží pro připojení speciálních externích zařízení a záleží na tom, zda máme některé z takových, která je využívají. Do speciální kategorie pak spadají zabudované čtečky karet, jež nám mohou usnadnit spolupráci především s digitálními fotoaparáty. Ty totiž díky nim nemusíme připojovat prostřednictvím kabelu, ale jednoduše do nich vložíme přímo paměťovou kartu, která se nám v notebooku načte jako samostatný disk. Zkontrolujme si při výběru, jestli vyhlédnutý notebook podporuje náš typ karty (většina zařízení dnes používá tzv. SD karty), obecně pak platí, že čím víc druhů karet je podporováno, tím lépe se nám bude s kombinací notebooku a odpovídajících zařízení pracovat.

Notebook z druhé ruky, aneb na co si musíme dát pozor

V textu jsme zmínili některé základní body u každé oblasti a hlavních součástí notebooku z pohledu v situaci, kdy zvažujeme pořízení notebooku z druhé ruky. Kromě nich bychom si ale měli dát pozor i na některé další kritické vlastnosti, abychom nekoupili onoho pomyslného zajíce v pytli. Pojdme se podívat na nejdůležitější z nich.

Hlavním kritériem při rozhodnutí pro koupi notebooku z druhé ruky se pro nás samozřejmě stává cena. Nenechme se ale zlákat nabídkou, která může být na první pohled velice lákavá, při bližším prozkoumání ale skryje některé „drobnosti“. Pokud se nám některý notebook v inzerátu líbí, bezhlavě jej nekupujeme, nejprve raději prozkoumejme Internet a zjistíme si o něm další informace. Jedná se především o následující:

- **Akční nabídky** – nemůžeme daný (podobný) notebook právě pořídit zcela nový, s plnou zárukou a příslušenstvím v rámci akční nabídky? Není k dispozici srovnatelný model jiného výrobce, ale za nižší cenu? Teprve když si na obě otázky odpovíme záporně, můžeme přejít k dalšímu rozhodování o koupi notebooku z druhé ruky.
- **Uživatelské zkušenosti** – zadejme do internetového vyhledávače (Google, Seznam apod.) přesné označení notebooku, který si chceme pořídit z druhé ruky, a prozkoumejme diskusní fóra. Velice často se totiž touto cestou dozvíme, jaké nešvary sami uživatelé objevili během používání námi vyhlédnutého notebooku a o nichž inzerující ve své nabídce raději pomlčel. Zároveň máme možnost získat doporučení, co si za stejnou cenu kde pořídit.
- **Co je všechno v ceně** – velice často prodávající k použitému notebooku nabízí také brašnu, myš, náhradní adaptér a další příslušenství, které v součtu příjemně navýší hodnotu kupovaného stroje. To je pro nás samozřejmě ta ideální varianta. Bohužel se tak ale často děje i opačně, tedy v duchu nabídek typu „Prodám notebook bez nabíječky a dalšího příslušenství.“ V takovýchto případech by cena měla být o hodně nižší, než za jakou se dá srovnatelný stroj s kompletní výbavou sehnat (ať už z obchodu nebo od jiného prodávajícího použitého notebooku).

Poznámka: Koupě notebooku z druhé ruky bez jakéhokoli příslušenství od někoho, koho vůbec neznáme, může být nebezpečná i proto, že je celkem pravděpodobné, že notebook je kradený a dostane se tím do dalších problémů.

Pokud jsme se nakonec rozhodli, že notebook z druhé ruky koupíme, měli bychom upřednostnit možnost přímého setkání s prodávajícím, nenechat si jej zaslat na dobírku. Jen tak si totiž můžeme notebook takřikajíc osahat a pořádně jej prozkoumat ještě před případným zakoupením. Kromě toho nám i chování prodávajícího může prozradit další detaily, například proč notebook prodává, co mu nevyhovuje apod.

Při zkoušení notebooku před koupí se zaměříme na vše. Zkontrolujeme, jestli nemá viditelná fyzická poškození, mezi která patří například škrábance, prasklé víko displeje, přesprášené vykládací klávesy a další. Poté se zaměříme na displej – pokud jej vyčistíme a zobrazíme

velkou jednobarevnou plochu, neměli bychom vidět žádné černé tečky nebo body s odlišnou barvou.

Důležité: Bohužel si při koupi notebooku z druhé ruky prakticky vůbec nemůžeme ověřit výdrž baterie, s výjimkou případů, kdy jej budeme mít k dispozici na delší dobu. Můžeme se ale aspoň částečně řídit zobrazeným odhadem, který najdeme při testování práce v systému a díky němuž se zhruba dozvíme, kolik zbývá do vyčerpání aktuálního stavu.

Kapitola 2

Nastavení notebooku

Zapnutí notebooku nepředstavuje nic složitého, můžeme je velice jednoduše provést jediným, k tomu určeným tlačítkem. Notebook jako takový slouží pouze jako prostředek pro zavedení speciálního programu, operačního systému, díky němuž pak můžeme pracovat, hrát hry, sledovat filmy, prostě dělat prakticky cokoli, co nás napadne. Systémy, se kterými se v notebookech dnes setkáme, jsou zpravidla trojího druhu:

- *Windows Vista* – starší systém společnosti Microsoft, který byl běžnou součástí dřívějších notebooků i klasických počítačů. Výhodou je, že v nich mají Windows Vista plnou podporu, a tak se jednalo o standard výchozí výbavy. Mezi novějšími systémy je však zastoupen menšinově, většina uživatelů přešla na novější verzi Windows 7.
- *Windows 7* – předposlední verze systému Windows společnosti Microsoft, s níž se setkáte u většiny novějších notebooků. K dispozici je několik verzí, mezi nejčastější patří varianty Home nebo Ultimate.
- *Windows 8* – nejnovější systém společnosti Microsoft, který se stále více prosazuje u nově prodávaných notebooků, slučuje vlastně dva systémy, pro dotykové ovládání a pro ovládání myši, do jednoho. K dispozici je několik verzí, nově se prodává především prostřednictvím Internetu. U nového notebooku je výhodné koupit ho spolu s přístrojem jako tzv. OEM verzi, což je plnohodnotný operační systém vázaný na zakoupený přístroj.

Poznámka: Starší systém Windows XP je stále na starších (bazarových) notebookech a počítačích poměrně hodně rozšířený. Společnost Microsoft ho ale již přestala podporovat a nevydává pro něj nové aktualizace ani nezajišťuje jeho podporu u nových aplikací, je proto lepší se mu vyhnout.

Vzhledem k již nastíněnému faktu, že se verze Windows 8 stala standardní součástí dnešních notebooků, budeme se jednotlivé postupy nastavení systému učit právě na ní. Pokud bychom přeci jen měli počítač vybavený některou starší verzí Windows, najdeme většinou obdobné postupy i zde. Nové dotykové rozhraní a nepřítomnost tlačítka Start však ovládání nového systému mírně pozměnily, a proto může být obtížnější se s pomocí těchto postupů ve starších systémech zorientovat.

Systém Windows 8 „drobátko“ předběhl dobu – počítá s dotykovým ovládáním, a proto občas způsobuje potíže uživatelům, kteří mají „klasický“ notebook, ovládaný pouze myši. Poměrně rychle se však rozšiřují dva nové typy zařízení:

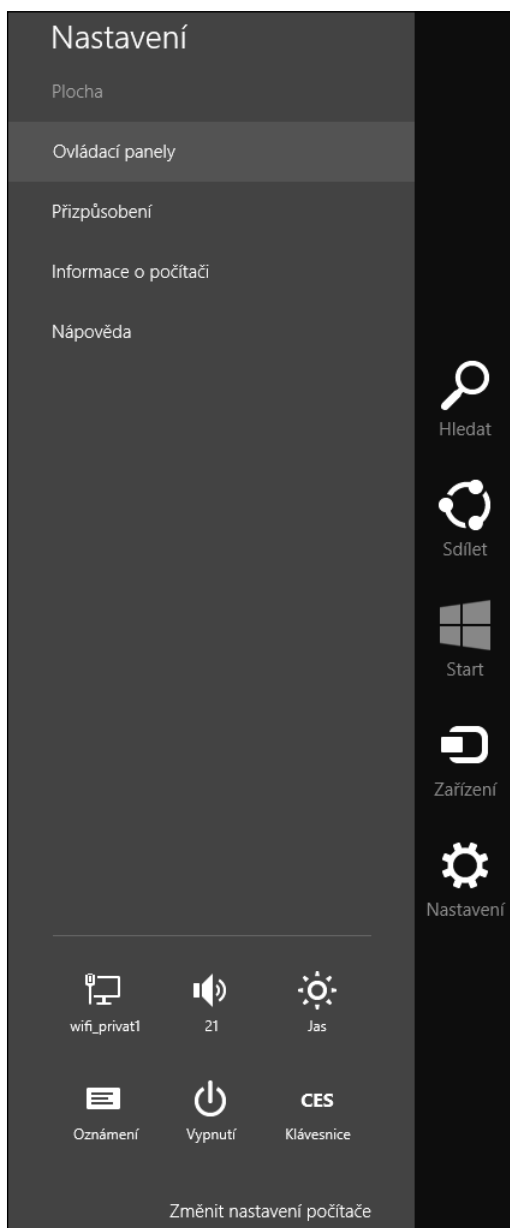
- **Notebooky**, které mají integrováno dotykové ovládání, tj. můžeme je ovládat jak myší, tak dotykem prstu na obrazovce. U nich bude systém Windows 8 s jeho velkými dlaždicemi výhodou.
- **Tablety**, které mají navíc připojitelnou klávesnici (často obsahující další baterii). Takový tablet se připojením klávesnice změní v mininotebook, na kterém se dají (v omezené míře, ale mnohem lépe než na pouhém tabletu) vytvářet dokumenty.

Nastavení a Ovládací panely

V systému Windows 8 je nově poněkud pozměněn přístup k základnímu nastavení počítače. Protože v dalších postupech budeme velmi často využívat okno Ovládací panely, ukážeme si, jak se k němu snadno dostaneme, a dále budeme tuto znalost předpokládat.

Jednou z možností je využít klasické vyhledávání aplikací v dlaždicovém rozhraní:

1. Přepneme se do dlaždicového rozhraní najetím do levého dolního rohu obrazovky a klepnutím na zobrazenou dlaždici.
2. Klepnutím pravým tlačítkem zobrazíme panel nástrojů a vybereme možnost **Všechny aplikace**.
3. Stisknutím klávesové zkratky **Windows+F** se přepneme do režimu hledání a vybereme možnost hledat aplikace. Po zadání názvu Ovládací panely klepneme na odpovídající výsledek hledání.

Obrázek 2.1: Přístup k Ovládacím panelům

Jednodušším a rychlejším způsobem je využití panelu na pravé straně obrazovky:

1. Najedeme do pravého rohu obrazovky (není důležité, zda do horního, nebo dolního) a na zobrazeném panelu vybereme úplně dole možnost **Nastavení**.
2. V zobrazené nabídce pak klepneme na volbu **Ovládací panely**.

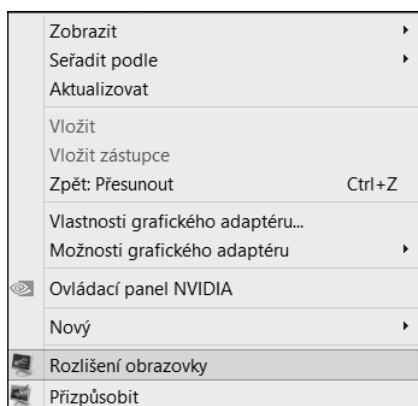
Jak nastavit obrazovku

Správné zobrazení na displeji notebooku je velice důležité nejen z toho důvodu, aby se nám zhléd Windows líbil, ale hlavně proto, abychom vybrali vhodné hodnoty. Zvolíme-li totiž některá nastavení špatně, můžeme se setkat se špatným zobrazením, zhoršenou čitelností textů, špatným poměrem velikostí a dalšími neduhy. Podrobně se tedy zaměříme na nejdůležitější možnosti nastavení obrazovky, jaké Windows 8 nabízí.

Výběr správného rozlišení

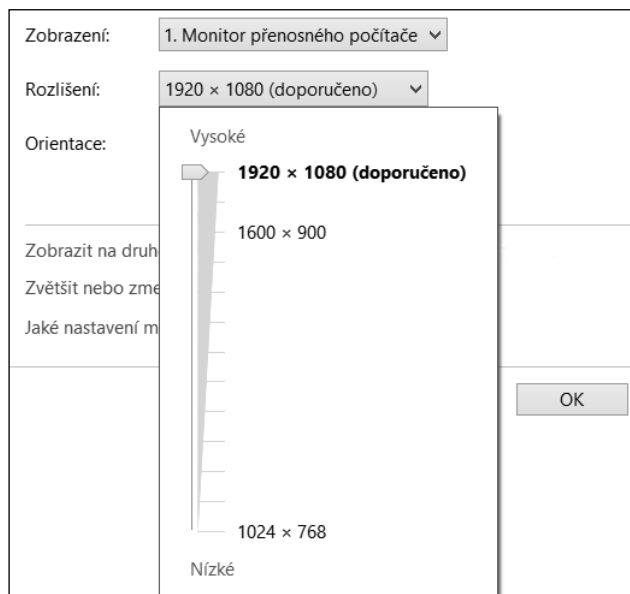
Prvním krokem, kterým si můžeme Windows přizpůsobit vlastním potřebám, je nastavení takzvaného rozlišení obrazovky. Správnou hodnotu přitom musíme vybrat jak u výchozího displeje notebooku, tak u všech připojených zařízení, mezi která patří například doplňující LCD, nebo dokonce televizor. Pro nastavení rozlišení, které nám určuje velikost obrazu v závislosti na rozměrech displeje, postupujeme následujícím způsobem:

1. Do volné oblasti rozhraní plochy klepneme pravým tlačítkem myši.
2. Ze zobrazené místní nabídky klepnutím levým tlačítkem myši vybereme možnost **Rozlišení obrazovky**.

Obrázek 2.2: Odkaz pro nastavení rozlišení

3. Zvolíme zařízení, jehož displeji chceme rozlišení nastavit, a pomocí jezdce v nabídce **Rozlišení** vybereme správné rozlišení, ideální hodnotu najdeme v příručce k notebooku a systém ji většinou označí textem **Doporučeno** u nabízených rozlišení.
4. Uložíme změny stisknutím tlačítka **OK**.

Obrázek 2.3: Nastavení rozlišení pomocí jezdce

Nastavením rozlišení ve skutečnosti určujeme, jak velké budou objekty nebo text na našem displeji. Pokud zvolíme vyšší rozlišení, objekty se opticky zmenší, naopak při nižším rozlišení se nám budou jevit jako větší. Samozřejmě se jedná pouze o změnu zobrazení, například velikost písma v dokumentu, který jsme dříve vytvořili, se nám vůbec nezmění.

Důležité: Pokud měníme rozlišení, měli bychom obzvláště u LCD displejů notebooku pamatovat na to, že výchozí hodnota udávaná výrobcem je jediná správná. Jakákoliv další je totiž dosažena pouze přepočítáním jednotlivých obrazkových bodů, a může tedy způsobit například neostrost textu nebo nesprávné poměry zobrazených objektů.

Pokud si hodnotou rozlišení nejsme jisti, můžeme experimentovat. Jakmile bychom totiž zvolili zcela nesprávnou velikost, zobrazí se nám pouze černá nebo blikající obrazovka a systém Windows po chvilce naší nečinnosti sám pozná, že nereagujeme, a vrátí vše do původního nastavení.

Poznámka: Rozlišení, pod kterým si pro zjednodušení představujeme změnu velikosti rozměrů zobrazení, ve skutečnosti udává, kolik obrazkových bodů bude použito ve vodorovném a svislém směru. Pokud tak zvolíme rozlišení 1 680 × 1 050 bodů, bude ve vodorovném směru použito 1 680 a ve svislém 1 050 bodů. Tato hodnota je typická například pro notebookové LCD displeje s velikostí 15,4“.

Řízení plochy Windows

Uživatelé vždy na první pohled zajímá, jak operační systém vypadá. Windows 8 oslovují nepřehledné množství lidí, a to jak začátečnických uživatelů, tak velice zkušených administrátorů. Každý z nich si přitom chce nastavit odlišné pozadí pracovní plochy nebo gra-